Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Facta et dicta memorabilia

Valerius <Maximus>

[Straßburg], nicht nach 1470

[Liber nonus]

urn:nbn:de:bsz:31-324440

Visual Library

Incipiunt Capitula Libri Noni.

Capitulũ primũ de luxuria et libidine. Secundum de crudelitate. Terciũ de ira aut odio. Quartũ de auaricia. Quintũ de superbia et impotencia. Sextũ de perfidia. Septimũ de vi et sedicõne. Octauum de temeritate. Nonum de errore. Decimũ de vlcione. Vndecimum dicta impba aut facta scelerata. Xij. de mortibus non vulgaribus. Xiij. de cupiditate vite. Xiiij. Quam exquisita custodia vsi sunt quibus suspecti domestici fuerunt. Xv. de similitudĩe forme. Xvi. de his qui infimo loco nati mendacio se clarissimis familijs inserere conati sunt.

Capitulum primum

Blandum eciam luxuria malum. quam accusare aliquanto facilius est. quam vitare. operi nostro inseratur: non quidẽ vt vllum honorem recipiat. sed ut sepsam recognoscẽs ad penitẽciam impelli possit. Iungatur illi libido. quoniam ex hisdem viciorũ principijs oritur. neqꝫ aut a reprehensione. aut ab emẽdacione separẽtur gemino mentis errore connexe. G. sergius orata pensilia balnea primus facere instituit. Que impensa leuibus inicijs incepta ad suspensa callide aque tantũ non equora pene trauit. Idem videlicet ne gulam neptuni arbitrio subiectam haberet. pecularia sibi maria excogitauit. extuarijs intercipiẽdo fluctus pisciũqꝫ diuersos greges separatis molibus includẽdo ut nulla tam seua tempestas incideret. qua non orate mense varietate pisciculorũ habundarẽt. Edificijs tamẽ spaciosis et excelsis deserta ad id tempus ora lucrini latus pressit. quo retẽciore vsu conchiliorũ frueretur. vbi se publice aque cupidius inmergit. Cum considio publicano iudiciũ nactus est in

quo· l· crassus aduersus illum causam agẽs errare ani
cum suũ considiũ dixit · quod putaret oratam remotũ
a lacu cariturũ ostreis. Namqȝ eas si inde petere non
licuisset· ĩ tegulis repturũ ¶ huic nimirũ magis esop⁹
tragic⁹ in adopcionem dare filiũ suũ quam bonorũ suo
rum heredem relinquere debuit. Non solũ perdite· sed
eciam furiose luxurie iuuenem· quem constat cantu cõ
mendabiles auiculas in manibus emptas p̃ciis ꝓfice:
dulis in cena ponere . Acetoqȝ liquatos magne sum:
me vniones pocionib⁹ aspergere solitum· amplissimũ
patrimonium tanquam amaram aliquam sarcinam
quam celerrime abicere cupientem. Quorũ alterius se
nis· alterius adolescẽtis sectam secuti· longius manus
porrexerũt. Neqȝ enĩ vllum viciũ finitur· ibi vbi ori
tur. Inde ab occiani litoribus attracti pisces inde in:
fuse culinis arte censibus qȝ edendi ac bibendi uoluptas
reperta. ¶ Vrbi autem nostre secundi punici belli fi
nis et philippus macedonie rex deuict⁹ · licẽcioris vite
fiduciam dedit Quo tempore matrone brutorũ domũ
ause sunt obsidere· qui ab rogacioni legis õppie inter:
cedere parati erant· quam femine tolli cupiebãt · quia
his nec ueste varii coloris uti· nec auri plus semunciã
habere nec iuncto vehiculo ꝓpius vrbẽ. M. passus nisi
sacrificii gracia uehi pmittebat Equidem obtinuerunt
ut ius percõtinuos viginti annos seruatum aboleret.
Non enĩ ꝓuiderunt seculi illius viri ad quem cultum
tenderet insoliti cetus ptinax studiũ · aut quo se usqȝ
effusura esset legum victrix audacia . Quod si animi
muliebris apparat⁹ intueri potuissent· quibus cottidie
aliquid nouitatis sumptuosius adiectũ est· in ipso in
troitu ruenti luxurie obstitissent. ¶ Sed quid ego de
feminis vltra loquar quas et inbecillitas mẽtis et gra
uiorum operum negata affectacio omne studiũ ad curi
osiorem sui cultũ hortat̃ conferre cũ temporũ superior

et nominis et animi excellentis viros in hoc priste con
tinencie ignotū diuerticulum ꝓlapsus videam . Idqȝ
iurgio ipsorū pateat . G. domiciꝰ . l. crasso collegę suo
altricacione orta obiecit . q columnas himeticas ī por
ticu domus haberet . quem continuo crassus quanti ip
se domū suam estimaret interrogauit . Atqȝ ut respō
dit sexagies sestercio . Quo ergo eam inquit minoris
fore estimas si . x . arbusculas inde succideret . Ipso ait
domicius tricies sextercio . Tunc crassus vter igit̄ lux
uriosior est inquit . Ego ne qui . x . columnas . c . mili
bus nūmum emi . an tu qui decem arbuscularū vmbrā
tercies sextercium summa compensas . ¶ Sermonem
oblitum pirri immemorē hannibalis iamqȝ transma
rinorum stipendiorum habundancia oscitantē et quan
to tamen in sequencium seculorum edificijs et nemori
bus angustiorem quam introduxerunt . atqȝ inchoatā
a se lauticiam posteris relinquere . quam a maioribus
acceptam continenciam retinere maluerunt . ¶
Quid enī sibi voluit princeps suorū temporū metellꝰ
pius tunc cū in hispania aduentꝰ suos ab hospitibus
aris et thure excipi paciebat̄ . cū attalicis et aulęis con
tectos parietes leto animo intuebat̄ . cū in manibꝰ epu
lis appatissimos interponi ludos sinebat . cū palmata
veste cōuiuia celebrabat . dimissasqȝ lacunaribus aureas
coronas velut celesti capite recipiebat . Et vbi ista . ne
qȝ in grecia . neqȝ in asia quarū luxuria seueritas ipa
corrumpi poterat . Sed in horrida et bellicosa ꝓuincia
tū ꝑsertim acerrimus sertorius romanorū exercituum
oculos lusitanis telis perstringeret . Adeo illi patris
sui numidica castra exciderant . Patet igit̄ quam ce
leri transitu luxuria affluxerit . Nam cuiꝰ adolescen
cia priscos mores vidit senectꝰ nouos orsa est . ¶ Cō
similis mutacio in domo curionū extitit . Siquidem
forū nostrū et patris grauissimū superciliū et filij sexcē

cies sesterciū eris alieni aspexit · contractū famosa iniu
ria nobiliū iuuenū. Itaqȝ eodem tempore et in hisdem
penatibus diuersa secula habitarunt · frugalissimū al
terū alterum nequissimū. ¶ P. autem clodij iudi
ciū quanta luxuria et libidine habundauit. In quo
ut euidēter incesti reus nocens absoluetur · noctes ma
tronarū et adolescenciū nobiliū magna summa empte
mercedis loco iudicibus erogate sunt. Quo ī flagicio
tam tetro tamqȝ multiplici nescias quem primū dete
stare · qui istud corruptele genus excogitauit · an qui
pudiciciam suam sequestrē piurij fieri passi sunt. An
qui religionem stupro permutarunt. ¶ Eque flagici
osum illud cōuiuiū quod gemellus tribunicius viator
ingenui sanguinis sed officij inter seruilem habitū de:
formis metello et scipioni consul' at · tr · pl · magno cū
rubore ciuitatis comparauit. Lupanari enī domi sue
instituto muciam et flauiam tū a patre · tū a viro in
clitam · vtranqȝ et nobilem puerū saturninū ī eo ꝓsti:
tuit ꝓbrose paciēcie corpora ludibrio temulēte libidini
futura Epulas consulibꝰ et tribunis ñ celebrandas sed
vindicandas. ¶ Precipue vero catuline libido scele
sta. Nam vesano amore aurelie orestelle correptꝰ cum
vnum impedimentū videret quominus nupcijs inter
se iungerent̄ filiū suū quem et solū et etate iam puberē
habebat · veneno sustulit ꝓtinusqȝ ex rogo eius marita
lem facem accendit ac noue maritate orbitatem suam
loco muneris erogauit Eodem deinde animo ciuem ge
rens quo patrem egerat · filij pariter manibus et nefa:
rie attemptate patrie penas dedit ¶ At campana
luxuria per quam vtilis nostre ciuitati fuit. Inuictū
enī armis hannibalem illecebris suis complexa vincen:
dum romano militi tradidit. Illa vigilantissimū du:
cem. Illa exercitū acerrimū dapibus largis habundan
ti vino vnguentorū fragancia veneris vsu lasciuiore ·

ad sompnū et delicias euocauit. Ac tum demū fracta et contusa punica feritas est cū seplasia. albana castra esse ceperunt. Quid igitur his fedius vicijs quid eciā dampnosius. quibus virt⁹ atteritur. victorie relangue scunt. sopita gloria in infamiam conuertitur. animi qȝ pariter et corporis vires expugnant̄. adeo vt nescias ab hostibus ne an ab illis capi pniciosius habendū sit

¶ Que eciam volemensiū vrbem grauibus et erubescē dis cladibus implicauerunt. Erat opulēta erat mori bus et legibus ordinata. etrurie caput habebat̄. Sed postquam luxuria plapsa est in pfundū iniuriarū et turpitudinis decidit ut seruorū se insolentissime domi nacioni subiceret. Qui primi admodū pauci senatori um ordinem intrare ausi. mox vniuersam r. p. occu pauerunt. testamēta ad arbitriū suū scribi iubebant. cō uiuia cetus qȝ ingenuorū fieri vetabant. filias domi norum in matrimoniū ducebant. Postremo lege san xerunt ut stupra sua inuidtiis paritē atqȝ nuptis impu nita esset. ac ne qua virgo ingenuō nuberet. cui⁹ casti tatem non ante ex numero ipsorū aliquis delibasset. Age xerses opum regiarū ostētacione eximia. eousqȝ luxuria gaudēs ut edicto pmiū ei pponeret. qui nouū voluptatis genus reperisset. quāta dum delicijs nimis capitur amplissimi imperij ruina euasit. ¶ Anthi ocus quoqȝ sirie rex nihilo contemptioris exempli cui⁹ cecam et amētem luxuriam exercit⁹ imitat⁹ magna ex parte aureos clauos crepidis subiectos habuit. argen tea que vasa ad vsum culine comparauit. et tabernacu la textilibus sigillis adornata statuit. auaro poci⁹ ho sti preda optabilis. quam vlla ad vincendum strenuo mora. ¶ Nam ptolomei regis qui phisco appellat⁹ est nequicia quid nequius. Sororem natu maiorem cō muni fratri nuptam sibi nubere coegit. Postea dein de filia eius per vim stuprata ipsam dimisit. ut vacuū

locū nupcijs puelle faceret. ¶ Consentaneus igit̄ re-
gibus suis gētis egipcie populus. qui ductu archelai ad
uersus aulum gabiniū menib; vrbis egressus cū castra
uallo atq; fossa cingere iuberet. vniuersus succlamauit
ut id opus publica pecunia faciēdum locaret. Qua-
ꝓpter delicijs tam enerues animi spiritū exercit⁹ nostri
sustinere non potuerunt. ¶ Sed tamen effeminacior
multitudo ciprioꝝ qui reginas suas mulierū corpori-
bus velut gradibus constructis quo mollius uestigia
pedum ponerēt. currus conscendere equo animo sustie-
bant. Viris enim si modo viri erant vita carere quā
tam delicato imperio obtemperare sacius fuit. hec soci
etas vicioꝝ lasciui vultus et noue cupiditati inheren-
ciū oculoꝝ ac delicato cultu affluētes per q̄ uarios ille-
cebrarū motus uolitantes animi.

Capitulum Secundum de crudelitate

Crudelitatis vero horridus habit⁹. truculenta
species. violenti spiritus. uox terribilis. omnia
minis et cruentis imperijs referta. cui silēcium
donare cremētum est adicere. Quem enimuero modū
sibi ipsa statuet. sine sugillacionis quidem fret⁹ fuerit
reuocata ad summam. cum penes illam sit timeri. pe
nes nos sit odisse. ¶ L. silla quem neq; laudare ne-
q; vituperare quisquam satis digne potest. quia dum
querit victorias scipionem se p. r. dum seuiciam exer
cet hannibalem representat. egregie namq; auctoritate
nobilitatis defensa. crudeliter totam vrbem atq; omēs
italie partes ciuilis sanguinis fluminibus inundauit.
quatuor legiones contrarie partis fidem suam secutas
i publica villa que i marcio cāpo erat ne q̄squā falla
cis dextere miam implorātes obtrūcari iussit. Quaꝝ la
mētabiles q̄ritat⁹. trepide ciuitatis aures receperūt. la
cerata ferro corpora tiberis impaciēs tanti oneris cruen
tatis aquis vehere est coact⁹. Quinq; milia prenestioꝝ

spe salutis p̄ · p · cetegum data/ extra menia municipij
euocata · cū abiectis armis humi corpora ꝓstrauissent
interficienda ꝓtinusqꝫ per agros dispergēda curauit ·
quatuor ∞ · dcc · dire ꝓscripcionis edicto iugulatos in
tabulas publicas retulit · videlicet ne memoria tam
p̄clare rei dilueretur · Nec contētus in eos seuire qui
armis a se dissenserant · eciam quieti animi ciues prop̄
pecunie magnitudinem ꝑ nomen claroꝝ conquisitos ·
ꝓscriptorū numero adiecit Aduersus mulieres quoqꝫ
gladios distrinxit · quasi parū cedibus virorū saciatus
Id quoqꝫ inexplebilis feritatis indiciū est · abscisa mi
serorū capita modo non vultum ac spiritū retinēcia ī
conspectū suū afferri voluit · ut oculis illa quia ore ne:
fas erat manderet · ¶ Quam porro crudeliter se ī · m
mario · pr · gessit · quem ꝑ ora vulgi ad sepulchrū luta
cie gentis ꝓtractū · non prius vita priuauit quam ocu
los infelices erueret · et singulas corporis partes confri
geret · Vix mihi veri similia narrare videor · ¶ At
ille eciam · m · pletoriū quod ad ei⁹ suppliciū ex animis
ceciderat continuo ibi mactauit · Nouus punitor mi
sericordie apud quem iniquo animo scelus intueri · sce:
lus admittere fuit · Sed mortuorū vmbris saltem peper
cit minime · ¶ Nam · G · marij cui⁹ et si se postea ho:
stis questor tamen aliquando fuerat erutos cineres in
amnis alueum sparsit · En quibus actis felicitatis no
men assequendū putauit · ¶ Cui⁹ tamen crudelitatis
· G · marius inuidia leuat · Nam et ille nimia cupidi
tate persequendi inimicos iram suam nefarie distrinx
it · G · cesaris consularis et censorij nobilissimū corpus
ignobili seuicia trucidando · equidem apud sediciosissi:
mi et abiectissimi hominis bustum · Id enī malorū mi
serrime · tunc · r · p · deerat · ut vario cesar piaculo cede:
ret · pene tanti victorie eius non fuerunt · quarū obli:
tus pl⁹ criminis domi · quam laudis ī milicia meruit

Idem capud . m . antonij abscissum letis manibus int̄
epulas per summam animi ac uerborū insolēciam ali:
quamdiu tenuit . clarissimi qꝫ et ciuis et oratoris san:
guine contaminari mense sacra passus atqꝫ eciam . p .
anniū qui id attulerat in sinū suū recentis cedis uesti:
gijs aspersum recepit . ¶ Damasippus nihil laudis ha
buit quod corrumperet . Itaqꝫ memoria eius liceciore
accusacione pstringitur . Cui⁹ iussu principum ciuita
tis capita hostiarū capitibus pmixta sunt . carbonisqꝫ
aruine truncū corpus patibulo affixū gestū est . Adeo
ut flagiciosissimi hominis p̄tura multū . ro . autem . p
maiestas nihil potuit . ¶ Munatius eciam flaccus
pompeiani nominis acrior quam pbabilior defensor .
cum ab imperatore cesare in hispania inclusus menibus
abteguensiū obsideretur . efferatam crudelitatem suam
truculentissimo genere uesanie exercuit . Omnes enī ei⁹
oppidi ciues quos studiosiores cesaris senserat iugula:
tos muris p̄cipitauit . Feminas quoqꝫ citatis nomi:
nibus uirorū qui in contrarijs castris erant ut cedes
coniugū suarū cernerēt . maternis gremijs suppositos
liberos trucidauit . infantes alios in conspectu pentis
humo infligi . alios supiactatos pilis excipi faciebat .
Que auditu eciam intollerabilia romano iussu lusi
tanis manibus administrata sunt . Cui⁹ gentis presi:
dio flacc⁹ uallat⁹ diuinis opibus uecordi ptinacia resi
stebat . ¶ Transgrediemur ad illa quibus ut par do:
lor . ita nullus nostre ciuitatis rubor inest . ¶ Kartha
ginenses atiliū regulū palpebris resectis . machine inq̄
vndiqꝫ p̄acuti stimuli eminebant inclusum vigilancia
pariter et continuo tractu doloris necauerūt . Tormē:
ti genus indignum passo auctoribus dignissimū . ¶
Eadem vsi crudelitate milites nostros quos maritio
certamine in suam potestatem redactos nauibus sub:
strauerunt . ut earū carinis ac pondere elisi inusitata

racione mortis barbaram feritatem saciarent · tetro fa
cinore pollutis classibus ipsum mare violaturi. ¶
Eorum dux hannibal cui⁹ maiore ex parte virtus seui
cia constabat in flumine agello corporibus romanis
ponte facto exercitū transduxit · ut eque terrestriū cele:
stium carthaginensiū copiarū egressum terra quā ma:
ritimarū neptunus experiret. Idem captiuos nostros
oneribus et itinere fessos · iam prima pedum parte suc
cisa relinquebat. Quosdam vero in castra pduxerat ·
paria fratrū et ꝓpinquorū iungēs ferro decernere coge
bat · neqꝫ ante sanguine explebat · quā ad vnum victo
rem omnes redegisset. Iusto ergo illum odio uerum p
tamen tardo supplicio senat⁹ prusie regis factū supplicē
ad uoluntariam mortem compulit. ¶ Tam hercule
quam mitridatem regem qui in vna epistola · lxxx · ci
uium romanorū in asia per vrbes negociandi gracia
dispersa interemit · tante qꝫ ꝓuincie hospitales deos in
iusto sed non in ulto cruore respersit · quam cum maxi
mo cruciatu veneno repugnantem spiritū suū tandem
succūbere coegit · simulqꝫ piacula crucibus illis dedit · q
bus illos amicos suos auctore gauro spadone libidino
sis obsequio scelestus imperio affecerat. ¶ Ziseuis di
ogiridis filij tracie regis et si minus ammirabilem cru
delitatem gētis ipsius ferita s narrādam: tamen rabi
es seuicie facit · cui neqꝫ viuos homines medios secare
neqꝫ parētes liberorū uesci corporibus nefas fuit. ¶
Iterum ptolome⁹ phiston emergit paulo ante libidio
se amencie teterrimū exemplū · idem inter pcipua cru:
delitatis iudicia referendus. Quid enī hoc facto trucu
lencius filiū suū nomine ī philiten quem ex cleopatra
eadē sorore et vxore sustulerat · liberalis forme optime
spei puerū in conspectu suo occidi iussit · ptinusqꝫ capud
et pedes eius pciosos et manus incistam clamide oper:
tos ꝓ munere natalicio matri misit · pinde quasi ipse

cladis quam illi inferebat expers · ac non infelicior quod
in cōmuni orbitate cleopatram miserabilem cunctis ·
se in uisum reddiderat Adeo ceco furore summa queque
efferuēscit crudelitas . Cum munimētum ex seipsa rep
perit . Nam cū animaduerteret quāto sui odio patria
teneretur · timori remediū sedere petiuit · quoque tucius
plebe trucidata regnaret · frequens iuuētute gimnasiū
armis et igni circundedit · omnes que qui ī eo erant par
tim ferro · partim flamma necauit . ¶ Ochus autem
qui postea darius appellatus est · sanctissimo a persis iure·
iurando obstrictus ne quem ex cōiuracione que septem
magos cum eo oppresserat aut veneno aut ferro aut vl
la vi aut inopia alimētorū necaret · crudeliorē mortis
racionem excogitauit · qua onerosos sibi non prupto
vinculo religionis tolleret Septum enī altis parietibus
cinere locū compleuit · superposito que tigno prominēte
benigne cibo et pocione exceptos in eo collocabat · e quo
somno sopiti ī illam insidiosam congeriem decidebāt
Apercior et tetrior alterius ochi cognomine artaxer
sis crudelitas · qui ochiam sororem suam atque eandem
socrum viuam capite defodit · et patruū tū · c · amplius
filijs ac nepotibus vacua area destitutum iaculis con:
fixit · nulla iniuria lacessitus sed quod in his maximam
apud persas probitatis ac fortitudinis laudem consistere
videbat . ¶ Consimili genere emulacionis instincta ci
uitas atheniensiū · indigno glorie sue decreto . Eginen:
tium iuuentuti pollices abscidit · ut classe potens popu
lus in certamen maritimarū viriū secum descendere ne
quiret . Non agnosco athenas · timori remediū a cru
delitate mutuantes . ¶ Seuus eciam ille enei tauri in
uentor · quo inclusi subditis ignibus longo et abdito
cruciatu mugitus resonāte spiritu edere cogebantur ·
ne eiulatus eorū hūano sono vocis expressi phalaridis
tiranni misericordiā implorare possent . Quam quia

calamitosis deesse voluit. teterrimū artis sue opus pri mus artifex inclusus. merito auspicat⁹ est ¶ At ne etrussi quidem parū feroces in pena excogitanda qui vivorū corpora cadaveribus adversa adversis alligata atq; constricta. ita ut singule membrorū partes singu lis essent accōmodate tabescere simul paciebantur. ama ri vite pariter ac mortis tortores. ¶ Sicut illi barba ri quos ferunt mactatarū pecudū intestinis et visceri bus egestis. homines inserere. ita ut capitibus tantū modo emineant. quoq; ut pene diucius sufficiant cibo et pocione īfelicem spiritū prorogare donec int⁹ putre facti laniatui sint. animalib; que tabidis incorporib; nasci solent. Queramur nūc cū rerū natura qḋ nos multis et asperis adverse valitudinis incommodis ob noxios eē voluerit. habitū q; celestis roboris huma ne condicioni denegatū moleste feram⁹. cū tot cruciat⁹ sibimetipsa mortalitas īpulsu crudelitatis excogitaverit

¶ Capitulum terciū de ira aut odio

Ira quoq; aut odiū in peccatoribus humanis magnos fluct⁹ excitant. Procursu celerior. il la nocendi cupidine. hoc ptinaci⁹ uterq; constē nacionis plenus effect⁹. ac nunquam sine tormēto sui violentus quia dolorem cum inferre vult patit̄. ama ra solicitudine ne non contingat ulcio anxius. sed pro prietatis eorū certissime sunt imagines. quas dij ipsi in claris psonis aut dictu aliquo autem facto vehemē ciore conspici voluerunt. ¶ Cum adversus hasdruba lem livius salinator gestur⁹ bellū egrederet̄. monēte fa bio maximo ne ante descenderet in aciem quam hostiū vires animū q; cognosceret. primam occasionem pugnā di non omissurū se respondit Interrogat⁹ q; ab eodem quid ita tam festinanter manū conserere vellet. ut q; celerrime inquit aut gloriam ex hostibus victis. aut ex civibus pstratis gaudiū capiam. Ira tunc aut virtus

sermonem eius inter se diuiserunt. Illa iniuste damp nacionis memor. hec triūphi gloria intēta. Sed nescio an eiusdem fuerit hoc dicere. et sic vincere. Ardētis spiritus virū et bellicis opibus assuetū huc iracundie stimuli egerunt. ¶ S. autem figulū mansuetissimū pacato iuris ciuilis iudicio celeberrimū prudēcie moderacionis q3 immemorem reddiderunt. Consul' enī repulse dolore accensus. eo quidem magis ꝙ illū bis patri suo datū meminerat. cū ad eum postero comicioꝝ die multi consulendi causa uenissent omnes dimisit p̄fatus. Omnes consulere scitis. consules facere nescitis. Dictū grauiter et merito. sed tamen aliquanto melius non dictum. Nam quis. p. r. irasci sapiēter potest. ¶ Itaq3 ne illi quidem ꝓbandi quamuis factū eorū nobilitatis splendore protectū sit. Qui quod Gn. fuluius humillime quondam sortis p̄turam adept9 erat offensi anulos aureos sibimetipsis & phaleras equis suis detractas abiecerunt. doloris impotēcia tantū nō luctū profecto testati. Talis ire motus aut singulorum aut paucorū aduersus populū vniuersum. Multitudinis erga principes ac duces eiusmodi. ¶ Maulio torquato amplissimam et gloriosissimam ex latinis et campanis victoriam in vrbem referenti. cum seniores omnes leticia ouantes occurrerēt. iuniorum nemo obuiam ꝓcessit. Quod filiū adolescentem fortissime aduersus imperiū suū p̄liatum securi ꝑcusserat. miserti sunt equalis nimis aspere puniti. Nec factū eorum defendo. sed ire vim indico. que vnius ciuitatis etates. et affectus diuidere voluit. ¶ Eadem q3 tantū potuit vt vniuersum p. r. equitatū a fabio consule ad hostiū copias ꝑsequēdas missum. cū et tuto et facile eas liceret delere. legis agrarie. ab eo impedite memores immobilē retineret ¶ Illa vero eciam appio duci cui9 pater dum pro senat9 amplitudīe nitit̄ cōmoda plebis acerrīe īpugnauerat

ĩfestum exercitum faciẽdo voluntaria fuga terga hosti
ne triũphum impatori quereret dare coegit. Quocies
victorie victrix congratulacionem eius ĩ torquato sper
nendam. in fabio pulcherrimam ꝑtem omittẽdam. in
appio totam fuge postponẽdam reddidit. ¶ Age quã
violenter se in pectore vniuersi. p. r. gessit. eodem tem
pore quo suffragijs eiꝰ dedicacio edis mercurij. m. ple
torio primipili cẽturioni data est. ꝑteritis consulibus
appio quod obstitisset. quo minus ere alieno suo succur
reretur. seruilio quod susceptã causã suã languido pa:
trocinio ꝓtexisset. Negas efficacem esse iram. cuiꝰ hor
tatu miles summo impio prelatꝰ est. Qui quidem nõ
ꝑculcauit tantum impia sed eciam gessit impotẽter ¶
Nam. q. metellus cũ vtramqꝫ hispaniam consul. priꝰ
deinde ꝓ consule pene totam subegisset. postquam cog:
nouit. l. pompeiũ consulem inimicũ suũ successorem si
bi mitti. omnes qui modo miliciam suam voluerunt
finiri dimisit. commeatũ petẽtibꝰ neqꝫ causis excussis
neqꝫ constituto tempore dedit. horrea custodibus remo
tis oportuna rapine prebuit. arcꝰ sagittas qꝫ cretensiũ
frangi. atqꝫ in amnem abici iussit. elephantis cibaria
dari vetuit. Quibus factis ut cupiditati sue indulsit
ita magnifice gestarũ rerũ gloriam corrupit meritũqꝫ
honorem triũphi hostiũ quam ire forcior victor amisit
¶ Quid silla dum huic vicio obtemperat. nõne mul:
to alieno sanguine ꝓfuso. ad vltimũ et suũ erogauit ꝯ
Puteolis eciam ardẽs indignacione. quod ganeꝰ pri
ceps eius colonie pecuniam a decurionibus ad refectio
nem capitolij ꝓmissam cunctancius daret. animi con:
citacione nimia atqꝫ immoderato uocis impetu cõuul
so pectore spiritũ cruori ac nimis mixtũ uomuit. nec
senio iam ꝓlapsus ut pote sexagesimũ ingrediens an:
num. sed alita miserijs. r. p. in potẽcia furẽs. Igitur
indubio est. silla ne prior an iracundia sille sit extin:

cta ꝫ ¶ Neqꝫ ab ignotis exempla petere iuuat · et maxi:
mis viris exprobrare vicia sua · verecundie est. Ceterꝫ
cū ppositi fides excellētissima queqꝫ complecti moneat
uoluntas operi cedat · dum pclara libenter pbando ne
cessaria narrandi consciēcia non desit. ¶ Alexandꝛ
iracundia sua ꝓpemodū celo diripuit. Nam quid ob:
stitit quominꝰ illuc assurgeret nisi lisimachꝰ leoni ob:
iectus. Et clitus hasta traiectus . Et chalistenes mori
iussus · quia tres maximas victorias totidem amicoꝝ
iniustis cedibus victoꝛ edidit. ¶ Quam vehemēs de:
inde aduersus · p · r · hamiltaris odiū . Quatuoꝛ enim
puerilis etatis filios intuēs · eiusdem qꝫ muneri catu:
los leoninos in pniciem imperij nostri alere se pdica:
bat. Digna nutrimēta que in exiciū patrie sue ut eue:
nit conuerterūt . E quibꝫ hānibal mature adeo patris
uestigia subsecutꝰ est · vt eo exercitū ī hispaniā traiectu
ro et ob id sacrificante nouē annoꝝ natu altaria tenēs
iuraret : se cū primū p etatē potuisset · acerrimū hostē
· p · r · futurū ut ptinacissimis pcibus instantis belli cō
miliciū exprimeret. ¶ Idem significare cupiens quā:
to inter se odio karthago et roma dissiderēt · inflicto in
terram pede suscitato qꝫ puluere · tunc inter eas finem
foꝛe belli dixit · cū alterutra pars in habitum pulueris
esset redacta. In puerili pectoꝛe tantū vis odij potuit.
Sed in mulieribus quoqꝫ eque multū valuit ¶ Nā
qꝫ emiramis assirioꝝ regina cū ei circa cultū capitis
sui occupate nunciatū esset babiloniā defecisse · altera p
te adhuc criniū soluta · ptinus ad eam expugnandam
cucurrit . Nec prius decorem capilloꝝ ī oꝛdinem quā
tantam vrbem in potestatem suam redegit. Quo cir
ca statua eius babilonie posita est · illo habitu quo ad
vlcionem exigendam celeritate pcipiti tetendit .

¶ Capitulum quartum de auaricia.

Protrahatur etiam auaricia latencium indagatrix lucrorum manifeste prede auidissima vorago neqȝ habendi fructu felix et cupiditate querendi miserrima. ¶ Cum admodũ locupleti l. numicio basillo falsum testamẽtũ quidam in grecia subiecisset eiusdem qȝ confirmandi gracia potẽtissimos ciuitatis nostre viros m. crassum et q. hortensiũ quibus minucius ignot⁹ fuerat tabulis heredes inseruisset quamquam fraus euidens erat tamẽ vterqȝ pecunie cupidus facinoris alieni munus non repudiauit. Quantam culpam quam leuiter retuli lumina curie ornamenta fori quod scelus vindicare debebant ĩ honesti lucri captura inuitati auctoribus suis texerunt. ¶ Verum aliquanto maiores vires m. q. cassio exhibuit qui in hispania silliũ et calpurniũ occidẽdi sui gracia cũ pugiõibus dep̃hensos quinquagies sextercium ab illo ab hoc sexagies pact⁹ dimisit. At quin dubites si alterũ tantum daretur iugulũ quoqȝ suũ equo animo illis fuisse p̃biturũ. ¶ Ceterũ auaricia ante omnes l. septimulij p̃cordia possedit. Qui cũ G gracchi familiaris fuisset caput eius abscidere et p vrbẽ pilo fixũ ferre sustinuit quia opimius consul auro id se repensurũ edixerat. Sunt qui tradant liquato plumbo eũ cauatam partẽ capitis quo ponderosius esset explesse. Fuerit ille sediciosus bono perierit exemplo clientis tamẽ scelesta fames in has usqȝ iacentis iniurias esurire non debuit. ¶ Odiũ merita septimuli auaricia ptolomei autẽ regis cipriorũ risu p̃sequanda. Nam cum anxijs sordibus magnas opes corripuisset p̃pter qȝ eas periturũ se videret et ideo omni pecunia imposita nauibus in altũ p̃cessisset ut classe pforata suo arbitrio perirent et hostes preda carerẽt non sustinuit mergere aurũ et argẽtum sed futurũ necis sue p̃miũ domum reuexit. Procul dubio hic non possedit diuicias sed a diuicijs pos-

sessus est. titulo rex isule animo pecunie miserabile mācipium.

Capitulum quintū de superbia et impotencia

Atqȝ ut superbia quoqȝ et impotencia in conspicuo ponantur. m. fuluius flaccus consul. m. plaucij. hispei collega cū pniciosissimas. r. p. leges introduceret de ciuitate danda. et de puocacione ad populū eorū qui ciuitatem mutare noluissent. egre compulsus est ut ī curiam veniret Deinde partim mouenti. partim oranti senatui ut incepto desisteret. responsum non dedit. Tirannici spirit⁹ consul haberet si aduersus vnum senatorem hoc modo se gessisset. quo flacc⁹ in tocius ordinis contemnēda maiestate versatus est. Que amēcia. m. quoqȝ drusi. tr. pl. psummā contumeliam versata est. Paru enī habuit. l. philippum consulem quia fari inter se concionantem ausus fuerat ob torta gula et quidem non p uiatorem sed per clientem suū. adeo violenter in carcerem pcipitem egisse vt multus e naribus eius cruor pfunderet. verū eciā cum senat⁹ ad eum misisset. ut in curiam veniret. quare non pocius inquit ipse in hostiliam curiam ppinqȝ rostris. idem ad me venit ꝯ Piget adicere quod sequitur. Tr. senat⁹ imperiū despexit. senat⁹. tr. verbis paruit. Gn. autem pompeius quam insolenter qui balneō egressus ante pedes suos pstratum hispeum ambitus reum et nobilem virum & sibi amicū iacentem reliquit contumeliosa voce pculcatū. Nihil enī eum aliud agere quam ut conuiuiū suū moraret respondit Et huius dicti conscius securo animo cenare potuit. Ille vero eciam in foro non erubuit. p. scipionem socerum suū legibus noxiū quas ipse tulerat in maxima quidem reorū et illustriū ruina muneris loco a iudicibus deposcere maritalis lecti blandicijs statutum. r. p. temperādo Tetrū facto pariter ac dicto. m. antonij

cōuiuiū. Nam cum ad eum triumuirū cesarij rufi senatoris caput allatum esset. aduersantibus id ceteris ꝓpius admoueri iussit. ac diu diligenter qʒ considerauit. Cunctis deinde exspectantibus quid nam esset dicturus. hunc ego inquit notum non habui. Superba de senatore impotēs de occiso confessio. Satis multa de nostris aliena nunc adiciantur. ¶ Alexandri regis virtꝰ ac felicitas tribus insolēcie euidētissimis gradibꝫ exultauit. fastidio enī philippi iouem ammonem patrē asciuit. Tedio morū et cultꝰ macedonici vestem et instituta ꝑsica assumpsit. Spreto mortali habitu diuinū caput latꝰ est. Nec fuit ei pudori filiū ciuem hominē dissimulare. ¶ Jam xerses cuiꝰ in nomine superbia et impotēcia habitat suo iure tam insolenter quod grecie indicturꝰ bellū adhibitis asie principibus. ne videret inquit ī eo tantūmodo vsus consilio ṅos contraxi. Ceterū memētote parēdum magis a nobis esse quam suadendum. arroganter eciam si victori repetere ei regiam contigisset. Tam deformiter victi nescias vtrū insolencius dictum an impudēcius. ¶ Hannibal autē cannensis pugne successu elatꝰ. nec admisit quemquā ciuiū suorū in castris. nec responsum vlli nisi per intēpretem dedit. Macharbalem eciam ante tabernaculum suū clara voce affirmiātem ꝓspexisse se. quo nam modo paucis diebus rome in capitolio cenaret aspernatꝰ est. Adeo felicitatis et moderacionis diuiduū contubernium est. ¶ Insolēcie vero inter carthaginensem et cāpanū senatū quasi emulacio fuit. Jlle enī separato a plebe balneo lauabatur. hic diuerso foro utebaẗ. Quē morem capue aliquam diu retētum. G. quoqʒ grachi oracione in plauciū scripta patet.

¶ Capitulum sextum de perfidia.

Occultū iā et īsidiosū malū ꝑfidia latebris suis extrahatur. cuiꝰ efficatissime vires sunt mētiri

ac fallere. Fructꝰ in aliquo admisso scelere consistit. tũ certꝰ cũ crudelitatem nefarijs vinculis circũdedit. tantũ incommodi humano generi afferẽs quantũ salutis bona fides prestat. habeat igitur non minus rephensionis quam illa laudis consequit. ¶ Romulo regnante. sp. tarpeiꝰ arci perat. Cuiꝰ filiam virginem aquam sacris petitum extra menia egressam. tacius ut armatos sabinos in arcem secũ reciperet corrupit. mercedis nomine pacta que in sinistris manibus gerebant Erant autem his armille et anuli magno ex pondere auri. loco potitũ agmen sabinorũ puellam pmiũ flagitantem armis obrutam necauit. pinde quasi pmissum quod ea quoqꝫ leuis gestauerant soluit. Absit rephensio quia impia pdicio celeri pena vindicata est ¶ Seruius quoqꝫ galba summe pfidie. Triũ enĩ lusitanie ciuitatũ conuocato populo tanquam de cõmodis eiꝰ acturꝰ. viij. M. i quibꝰ flos iuuentutis consistebat electa et armis exuta. partim trucidauit. partim vendidit. Quo facinore maximam cladem barbarorũ magnitudine criminis antecessit ¶ Gn. autem domicium summi generis et magni animi virũ nimia glorie cupiditas pfidũ existere coegit. Iratꝰ namqꝫ bituito regi auernnorũ quod tam suã quã et allobrogum gentem et eciam tum in puincia morante ad. q. fabij successoris sui dexteram confugere: hortatꝰ eẽt p colloquij simulacionem arcessitũ hospicioqꝫ exceptũ vinxit. ac romam naue deportandũ curauit. Cuiꝰ factũ senatus neqꝫ pbare potuit. neqꝫ rescindere voluit. ne remissus in patriam bituitꝰ bellũ renouaret. Igitur eum albam custodie causa relegauit. ¶ Viriachi eciam cedes duplicem pfidie accusacionem recepit in amicis. quod eorũ manibus interemptus est in. q. seruilio scepione consule. quia is sceleris huiꝰ auctor impunitate pmissa fuit. victoriam qꝫ non meruit sed emit. ¶ Verum

ut ipsum fontem perfidie contemplemur/carthaginen
ses xantippum lacedemoniũ cui⁹ optima opera primo
punico bello vsi fuerant · et quo iuuante atiliũ regulũ
ceperant simulantes domũ sese reuehere in alto inserũt
Quid tanto facinore petentes · an ne victorie eoꝝ soci⁹
superesset ꝫ Extant nihilominꝰ equidem cũ illorũ obꝓ
bria · quem sine vlla glorie iactura inuiolatũ reliquis
sent. ¶ Hannibal porro micerinos hortatu suo cũ binis
vestimentis vrbem inexpugnabilibus muris cinctam
egressos vapore et fumo balnearũ strangulando · & a:
cerranorũ senatũ eadem racione extra menia euocatũ
in ꝓfundo puteorũ abiciẽdo · nõne bellũ aduersum · p ·
r · et italiam ꝓfessus · aduersus ipsam fidem acrius ges
sit · mendacijs et fallacia quasi p̄claris artibus gaudẽs
Quo euenit vt alioquin insignem nominis sui memo
riam relicturus · ĩ dubio maior ne an peior vir haberet̃
poneret̃.

¶ Capitulum septimum de vi et sedicione.

SEd ut violencie et sedicionis tam togate quam
eciam armate facta referant̃ · l · equitiũ qui se
tib · grachi filiũ simulabat · tribunatũqꝫ aduers⁹
leges · cũ · l · saturnino petebat a · g · mario quintũ con
sulatũ gerẽte in publicam custodiam ductum · popul⁹
claustris carceris conuulsis raptum humeris suis per
summam animorũ alacritatem reportauit. Idem qꝫ · q
metellũ censorẽ quod ab eo tamquã grachi filio censum
recipere nolebat · lapidibus ꝓsternere conat⁹ est · affir:
mãtem tres tantũmodo filios · t · gracho fuisse e quib
vnum in sardinia stipendia merẽtem · alterũ infantem
p̄nestre · terciũ post mortem patris natũ rome decessisse
neqꝫ oportere clarissime familie ignotas sordes inseri.
Cum interim in ꝓuida concitate multitudinis temeri
tas ꝓ impudẽcia et audacia aduersus consulatũ et cen:
suram tetẽdit · principes qꝫ suos omni peculancie gene:

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

re vexauit. Vesana hec tantūmodo. illa eciam cruēta sedicio. ¶ Populus enī numiū competitorem satur nini nouem iam creatis tribunis. vno qz loco duobus candidatis restante. vi prius in edes priuatas compu lit. extractū deinde interemit. ut cede ītegerrimi ciuis facultas adipiscēde potestatis teterrimo ciui daretur. Creditorū quoqz consternacio aduersus sempnij asellio nis pretoris vrbani caput intollerabili modo exarsit. Quem quia causam debitorū susceperat concitati a. l cassio. tr. pl. pro ede concordie sacrificiū faciētem ab ip sis altaribus fugere extra forum coactū in qz taberna cula latitantem ꝑtexatum discerpserunt. Detestanda fori condicio sed si castra respicias eque magna oriēt ī dignacio. ¶ Cum. g. mario lege sulpicia ꝓuincia a sia ut aduersus mitridacem bellū gereret priuato decre ta esset. missum ab eo gratidiū legatū ad. l. sillam con sulem accipiēdarū legionū causa. milites trucidarunt. ꝓculdubio indignati quod a summo imperio ad eū qui nullo in honore versaret̄ transire cogerentur. ¶ Sed quis ferat militem scita plebis exicio legati corrigentē Proconsule istud tam violenter exercit⁹ illud aduers⁹ consulem. ¶ Q. enī pompeiū sille collegam senatus iussu ad exercitū. Gn. pompeij quem aliquam diu in uita ciuitate obtinebat contendere ausum. ambiciosi ducis illecebris corrupti milites sacrificare incipiētem ad orti. in modum hostie mactarunt. tantū qz scelus curia castris cedere se confessa inultū abijt. ¶ Ille quoqz exercit⁹ nefarie violent⁹ qui. G. carbonem fratrem car bonis ter consulem ꝓpter bella ciuilia dissolutam disci plinam militarem ꝑfractius et rigidius astringere co natum priuauit vita. satius qz duxit maximo scelere co inquinari. quam prauas ac tetros mores inuitare.

¶ Capitulum octauū de temeritate.

Emeritatis eciam subiti vehementes sunt im:
pulsus· quorum ictibus mētes hominū concus
se· nec sua pericula despicere nec aliēa facta iu:
sta estimacione ꝓsequi valent. ¶ Quam enī temere
se affricanus· superior ex hispania duabus quinqꝫ remi
bus ad siphacem traiecit in vni⁹ numide infidis pcor:
dijs suam pariter et patrie salutem depositur⁹ . Itaqꝫ
exiguo momento maxime rei casus fluctuat⁹ est· vtrū
interfector an captiuus scipio siphatis fieret. ¶ Nā
enī· g· cesaris anceps conat⁹· et si celestiū cura ꝓtectus
est· tamē vix sine horrore animi referri potest. Siquidē
impaciēs legionū tardioris abrūdusio apolloniā traie
ctus per simulacionem aduerse valitudinis conuiuio
egressus · maiestate sua seruili ueste occultata nauicu:
lam conscendit e flumine · ac maris adriatici seua tem
pestate fauces petit· ꝓtinus qꝫ in altum dirigi iusso na
uigio multū ac diu contrarijs iactat⁹ fluctibꝫ tandem
necessitati cessit. ¶ Age illa quam execrabilis mili
tum temeritas· Fecit enī ut a albinus nobilitate· mori
bus honorū omniū consumacione ciuis eximius· ꝓptē
falsas et inanes suspiciones· in castris ab exercitu lapi
dibus obrueretᵗ· quoqꝫ accessionem indignacionis non
recipit· oranti atqꝫ obsecranti duci · a militibus cause
dicēde potestas negata est . ¶ Itaqꝫ non minus mi:
ror apud trucem et seuū animū hannibalis defensionis
locum innoxio gubernatori nō fuisse · quem a petilia
classe affricam repetēs freto appulsus· dum tam paruo
spacio italiam siciliam qꝫ inter se diuisas non credit·
velut insidiosum cursus rectorem interemit . Postea
qꝫ diligēcius inspecta veritate · tunc absoluit cū eius i
nocēcie nihil vltra sepulchri honorem dari potuit. Igi
tur angusti atqꝫ estuosi maris alto e tumulo specula:
trix statua quam memorie pelori tam punice temerita
tis vltra citra qꝫ nauigenciū oculis collocatū indiciū

est. ¶ Jam atheniēsiū ciuitas ad vesaniam usq3 teme
raria que decem vniuersos imperatores suos equidem
a pulcherrimą victoria veniētes capitali iudicio excep:
tos necauit. quod nulitū corpora seuicia maris inter:
pellante sepulture mandare non potuissent. necessitatē
puniēs cū honorare virtutem deberet.

¶ Capitulum nonum de errore.

Temeritati proximus est error. quemadmodū ad
ledendū par. ita cui facilius quis ignouerit qa
non sua sponte sed vanis concitatus imaginibus
culpe se implicat. Qui quam late in pectoribus homi
num vagetur. si complecti coner vicio de quo loquor
sim obnoxius. Paucos igitur eius lapsus referemus
¶ Helvius cinna. tr. pl. ex funere. C. cesaris domū su
am petēs. populi manibus discerptus est. pro cornelio cin
na in quem seuire se existimabant iratus ei quod cū affi
nis esset cesaris aduersus eū nefarie raptum impiam
pro rostris oracionem habuisset. eo q3 errore ppulsus est.
ut capud heluij pro inde atq3 cornelij circa rogū cesaris
fixum iaculo ferret. Officij sui alieni erroris piaculū
miserabile. ¶ Nam. g. cassiū error a semetipso penas
exigere coegit. Inter illū enī pugne. iiij. exercituum
apud philippos variū ipsis q3 ducibus ignotū euentum
missus ab eo tineius cēturio nocturno tempore ut specu
laretur. quo nam in statu res. M. bruti essent dum cre
bros excessus vie petit. qa tenebrarū obscuritas hostes
ne an commilitones occurrerēt dinoscere non sinebat.
tardius ad cassiū redijt. Quem is exceptum ab hosti:
bus omnia q3 in eorum potestatem recidisse existimās
finire vitam pperauit. cū et castra hostiū inuicem cap
ta et bruti copie magna ex parte incolumes essent. Ti
uero non obliterandi silencio virtus qui oculis paulisper
hesit in opinato iacētis ducis spectaculo attonitus. De
inde pfusus i lacrimas et si imprudēs inquit imperator

hii x exercitus fuerunt Cesar octavianus Anthonius brutus et cassius

causa tibi mortis fui · tamē ne id ipsum impunitū sit accipē me fati tui comitem. Super qꝫ exanime corpus eius iugulo suo gladiū capulotenus demisit · ac ꝑ mixto vtriusqꝫ sanguine duplex victima iacuit · pietatis hec · erroris illa. ¶ Ceterū falsa opinio nescio an pcipuam iniuriam lartis tolumnij neienciū regis penatibus intulerit. Nam cū in tesserarū ꝓspero iactu per iocum collusori dixisset occide et forte romanorū legati interuenissent · satellites eius errore uocis impulsi interficiendo legatos lusum ad imperium transtulerunt.

¶ Capitulum decimum de vlcione.

Ulcionis autem quemadmodū acres ita plerūqꝫ iusti aculei sunt · qui lacessiti concitantur · acceptum dolorem compensare cupiētes. Quos laci us complecti non attinet. ¶ Tr · pl · m · fuluius ad populū de tusculanis retulit · quod eorū consilio uelit trinos priuernates qꝫ rebellaturos diceret. Qui cū coniugibus ac liberis squalore obsiti supplices romam venissent. Accidit ut reliquis tribubus salutarem sentēciam secutis · sola pollia iudicaret · oportere publice vērberatos eos securi pcuti · imbellem multitudinem sub corona venire. Quam ob causam popiria tribus in qua plurimū postea tusculani in ciuitatem recepti potuerunt · neminem vnquam candidatū pollie tribus fecit magistratū · ne ad eam vllus honor suffragijs perueniret · que illis vitam ac libertatem quantū in ipa fuit · ademerat. ¶ Illam uero ulcionem et senat⁹ & consensus omniū apꝓbauit. Cum enī adrian⁹ ciues romanos qui utice consistebāt · sordido imperio vexasset idcirco qꝫ ab his viuus esset exust⁹ · nec questio vlla in vrbe hac de re habita nec querela versata est. ¶ Clare ulcionis utraqꝫ regina · et thamiris que caput · tiri abscisum in utrem humano sanguine repletū dimitti iussit · exꝓbrans illi in saciabilem cruoris sitim · simul qꝫ

penas occisi ab eo filij sui exigēs. ¶ et bereuice que laodices insidijs interceptū sibi filiū grauiter ferēs armata currū conscendit. psecuta qꝫ satellitem regium crudelis opis ministrū nomine ceneū. quā hasta nequaquā poterat saxo ictum pstrauit. ac super eius corpus actis equis inter infesta contrarie ptis agmina ad domū ī qua īterfecti pueri corpus occultari arbitrabatᷣ perexit

¶ Jasonem thessalū psarū regi bellū inferre parantem an satis iusta ulcio absumpserit. ambigue estimacionis est. Taxillo enī ginnasiarcho a quibusdam iuuenibus pulsato. et sibi questo pmisit. ut aut tricenas ab his dragmas exigeret. aut denas plagas singulis imponeret. quo posteriore vindicta uso qui vapulauerant iasonem interfecerūt. animi non corporis dolore pene modū estimantes. Ceterū paruo irritamēto ingenui pudoris maxime rei exspectacio sub ruta est. qꝫ opinione grecie est tantū in spe iasonis quantū in effectu alexandri reponitur

¶ Capitulum vndecimū dicta impba aut facta scelerata

Vnc quatenus vite humane tū bona tū eciam mala substitutis. exemplorū imaginibus psequmur. dicta impba et facta scelerata referanᷣ.

¶ Vnde autem pocius quam a tullia ordiar. qa tempore vetustissimū consciēcia nefariū uoce monstri simile exemplū est. Cum carpento veheretur et is qui iumēta agebat succussis frenis constitisset. repētiue more causā requisiuit. Et vt comperit corpus patris seruij tulli occisi ibi iacere. supra id duci vehiculū iussit quo celerius in complexū īterfectoris eius tarquinij veniret. Qua tam impia tam qꝫ pbrosa festinacione. non se eterna infamia. sed eciam ipsum vicū cognomine sceleris cōmaculauit. ¶ Non tam atrox. g. fimbrie est factū et dictū. sed si per se estimetur utrūqꝫ audacissimū. Js egerat ut sceuola in funere. G. marij iugularetᷣ. Quē

postquam ex vulnere recreatū comperit · accusare apud
populū instituit . Interrogat⁹ deinde quid de eo sec⁹
dictur⁹ eēt · cui ꝓ sanctitate morū satis digna laudacio
reddi non posset · respondit obiecturū se illi quod par
eius corpore telū recepisset · licēciam furoris egre · r · p ·
gemitu ꝓsequendam . ¶ L · uero catilina in senatu
m · cicerone incendiū ab ipso excitatū dicēte · sencio in:
quit . Et quidem illud si aqua non potuero ruina exti
guam . Quem quid aliud estimem⁹ · quam consciēcie
stimulis actum a se inchoatū parricidiū peregisse . ¶
Consternatū eciam magichilonis amēcia pect⁹ · qui · m
marcello datū a cesare spiritū sua manu eripuit · vetus
amic⁹ et pompeiane milicie comes indignat⁹ aliquos
sibi amicorū ab eo p̄ferri · vrbem eni ā mitelenis quo se
contulerat repētē ī atheniēsiū portu pugione confodit
ꝓtinus qȝ ad irritamēta vesanie sue trucidanda tetēdit ·
amicicie hostis · diuini beneficij interceptor · publice reli
gionis quod ad salutem clarissimi ciuis recuperandam
attinuit · acerba labes . ¶ Hanc crudelitatem cui nihil
aditi posse videtur . C · turam⁹ a trocitate parricidij su
perauit . Namqȝ triūuirorū partes secut⁹ · ꝓscripti pa
tris suū p̄torij et ornati viri latebras · etatem · notasqȝ
corporis quibus agnosci posset · cēturionibus edidit · q
eū persecuti sunt . Senex de filij magis vita et incre:
mētis quam de reliquo spiritu suo sollicit⁹ · an incolu
mis esset · et an imꝑatoribus satisfaceret · interrogare
eos cepit . E quibus vnus . Ab illo inquit · quem tan
topere diligis demonstrat⁹ nostro ministerio filij indi
cio occideris . Protinusqȝ pect⁹ eius gladio traiecit .
Collapsus itaqȝ est in felix · auctor cedis quam ipsa ce
de miserior . ¶ Cui⁹ fati acerbitatem · l · iulius anna
lis sortit⁹ cū in campū ad questoria comicia filij descen
dens ꝓscriptū se cognosset · ad cliētem suū confugit . Sȝ
ne fide eius tut⁹ esse posset · scelere nefarij iuuenis esse

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ctum est. Siquidem per ipsa vestigia patris militibus ductis · occidendum cū in conspectu suo obiecit · bis parricida · consilio prius · iterū spectaculo. ¶ Ne nemis quidem salassus ꝓscript⁹ parū amari exit⁹ quem latitantem uxor interficiendum quid dicam tradidit · an ipsa iugulauit ? Quanto enī lenius est scelus · cui tantūmodo manus abest ¶ Illud autem facinus quia externū est trāquiliore affectu narrabitur. ¶ Scipione africano patris et patrui memoriam gladiatorio munere carthagine noua celebrante · duo regis filij · nuper patre mortuo in harenam ꝓcesserunt · polliciti sunt ibi se de regno ꝑliaturos · quo spectaculū illud illustri⁹ pugna sua faceret. Eos cū scipio monuisset ut verbis quam ferro diiudicare mallent uter regnare deberet et iam maior natu consilio eius obtemperaret · minor viribus corporis fret⁹ in amencia perstitit. Initoqꝫ certamine pertinacior impietas fortune iudicio morte mulctata est ¶ Mitridaces autem multo sceleracius qui non cū fratre de paterno regno sed cū ipso patre bellū de dominacione gessit. In quo quis aut homines vllos adiutores inuenerit · aut deos inuocare ausus sit ꝓ amiracione habeceret. ¶ Quamquā quid hoc quasi inusitatum ullis gentibus miremur · cū sariaster aduersus patrem suū tigranem armenie regem ita cū amicis consenserit ut omnes dexteris manibus sanguinem mitterent · atqꝫ inuicem eum soluerent. Vix ferrent ꝓ salute parentis tam cruenta conspiracione fed⁹ facientem. ¶ Sed quid ego ista consector aut quid his immoror cū vnius parricidij cogitacione cuncta scelera superata cernam. Omni igitur impetu mentis omnibus indignacionis viribus ad id lacerandum pio magis quam valido affectu rapior. Quis enī amicicie fide extincta genus humanum cruentis in tenebris sepelire conatū ꝓfundo debite execracionis satis efficacibus verbis ad egerit Tu

videlicet efferate barbarie immanitate truculẽcior . habenas romani imperij quas princeps parens q3 noster salutari dextera continet . capere potuisti ? Aut te cõpote furoris mundus in suo statu mansisset ? Vrbem a gallis captam . et tricentorũ inclite gẽtis virorũ strage fedatum . aliensem diem . et oppressos in hispania scipiones . et trasimenũ lacũ et cannas . bellorũ q3 ciuiliũ domestico sanguine manantes furores amẽtibus ꝓpositis furoris tui repñtare et vincere uoluisti . Sed vigilarunt oculi deorũ sidera suũ vigorem obtinuerunt are puluinaria templa ꝑsenti numine vallata sunt . Nihil q3 quod ꝓ capite augusti . ac patria excubare debuit torporem sibi ꝑmisit . Et in primis auctor ac tutela nostre incolumitatis . ne excellẽtissima merita sua toci⁹ orbis ruina collaberẽtur diuino consilio ꝓuidit Itaq3 stat pax . ualent leges . sincer⁹ priuati ac publici officij tenor seruatur . Qui autem hec violatis amicicie federibus temptauit subuertere . omni cũ stirpe sua . p . r . viribus obtrit⁹ . eciam apud inferos si tamẽ illuc receptus est que meretur supplicia pendit .

Capitulum duodecimũ de mortibus non vulgaribus

Humane autem vite condicionem ꝑcipue prim⁹ et vltimus dies continet . quia plurimũ interest quibus auspicijs inchoetur . et quo fine claudatur . Ideoq3 eũ demũ felicem fuisse iudicam⁹ cui et accipere lucem ꝓspere et reddere placide contingit Medij temporis cursus ꝓut fortuna gubernaculũ rexit modo ꝓspero modo tranquillo motu pagitur Spe semper minor dum et cupide uotis extẽditur . et fere sine racione consumitur . Nam et si bene eo uti velis . eciam pũ . amplissimũ efficies . numerũ annorũ multitudine operum superando . Alioquin quid attinet inerti mora gaudere . si magis exigis vitam quam approbas ? Sed ne longius euager . eorũ mencionem faciam qui ñ vul-

gari genere mortis assumpti sunt. ¶ Tullius hostilius fulmine ictus cũ tota domo conflagrauit. Singularem fati sortem qua accidit ut tolumen vrbis in ipsa vrbe raptum ne supremo quidem funeris honore a ciuibus decorari posset. celesti flamma in eadem condicione redactum vt eosdem penates et regiam et rogum et sepulchrũ haberet. ¶ Vix uerisimile est in eripiendo spiritu idem gaudiũ potuisse quod fulmen. et tamẽ idem valuit. Nunciata enĩ clade que ad lacũ thrasimenum inciderat. altera mater sospiti filio ad ipsam portam facta obuia in complexu eius exspirauit. altera cũ falso mortis filij nuncio mesta domi sederet. ad primũ conspectũ redeuntis exanimata est. Genus casꝰ inusitatũ quas dolor nõ extinxerat leticia consumsit. ¶ Sed minus miror quod mulieres. m. viuencius calna consul collega. ti. grachi consul' iterũ cũ intorsica quam nuper subegerat sacrificaret. receptis litteris decretas ei a senatu supplicaciones nunciantibꝰ intento illas animo legẽs caligine orta. ante foculũ collapsus mortuus humi iacuit. Quem quid aliud quã nimio gaudio enectũ putemus ? En cui numancia aut carthago excidenda traderetur. ¶ Maioris aliquanto spiritus dux. q. catulus cimbrici triũphi. C. mario particeps a senatu datus sed exitꝰ violencioris. Namqꝫ ab hoc eodem mario postea ꝓpter ciuiles dissensiones mori iussus. recenti calce illito multo qꝫ igni per calefacto cubiculo se inclusum pemit. Cuiꝰ tanĩ dira necessitas maximus mariane glorie rubor exstitit. ¶ Qua tẽpestate. r. p. l. quoqꝫ cornelius merula consularis et flamen dialis ne ludibrio in solentissimis victoribus esset in iouis sacrario venis incisis. contumeliose mortis denunciacionem effugit. sacerdotis qꝫ sui sanguine vetutissimi fori maduerunt. ¶ Acer eciam et animosus vite exitus herennij siculi quo C. grachꝰ et aruspice

et amico vsus fuerat. Nam cū eo nomine in carcerē duceretur. in postem eius illiso capite. in ipso ignomi:nie aditu concidit. ac spiritū posuit. uno gradu a publico manu q3 carnificis citerior. ¶ Consimili impetu mortis. C. licinius macer vir p̄torius calui pater repetundarum reus dum sententie dicerentur. in moenianū conscendit. Siquidem cū. m. ciceronem qui id iudiciū cogebat p̄textam ponētem vidisset. misit ad eū qui di:ceret se non dampnatū sed reū perisse. nec sua bona haste posse subici. Ac ꝓtinus sudario quod forte ī manu habebat ore et faucibus suis coartatis. incluso spiritu penam morte p̄ucurrit. Qua cognita re cicero. de eo nihil ꝓnunciauit. Igitur illustris ingenij orator et ab inopia rei familiaris et a crimine domestice dampna:cionis inusitato paterni fati genere vindicat⁹ est. For:tis hui⁹ mors. illorū perridicula. ¶ Cornelius enim gallus p̄torius et. t. etereius eques. r. inter vsum puerilis veneris assumpti sunt. Quamquam quorsum attinet eorū cauillari fata. quos non libido sua sed fra:gilitatis humane rō abstulit & fine namq3 vite nostre varijs et occultis causis exposito. interdū que immerēcia supmi fati titulū occupant. tum magis in tempus mortis incidant. quam in ipa morte accersant. ¶

Sunt etexterne mortes digne annotatu. qualis in primis come. quem ferūt maxime latronū ducis cleonis fratrem fuisse. Is enī ad rutiliū consulem habenā quā predones tenuerant in potestatem nostram redactam perduct⁹. tum de viribus et conatibus fugitiuorū intērogaretur sumpto tempore ad se colligēdum caput operit. ī nix⁹ q3 genibus compsso spiritu inter ipsas custodum manus in q3 conspectu summi imperij exoptata securitate adquieuit. Torqueant se miseri. quibus extingui quam super esse vtilius est. trepido et anxio cōsilio quā nam racione vita exeant querētes. ferrū acuant.

venena temperet· laqueos apphendant· vastas altitudi
nes circũspiciant· tanquam magno apparatu aut exq:
sita· molicione opus sit ut corporis atqꝫ animi infir:
mo vinculo coherẽs societas dirimatur. Nihil horũ
coma sed intra pect⁹ inclusa anima finem sui reperit.
Enimuero minimo studio retinẽdum bonũ cui⁹ cadu:
ca possessio tam leui afflatu violẽcie concussa dilabi po
tuit. ¶ Eschili vero poete excessus quemadmodum
non voluntarius sic ꝓpter nouitatem casus referẽdus
In sicilia menibus vrbis in qua morabatur egressus·
a prico in loco resedit. Super quem aquila testitudinẽ
ferens elusa splendore capitis· erat enĩ capillis vacuũ
pinde atqꝫ lapidi eam illisit· ut fracte carne uesceret·
eo qꝫ ictu origo et principiũ forcioris tragedie extinctũ
est ¶ Non vulgaris eciam homeri mortis causa fert
qui in insula quia questionem a piscatoribus positã
soluere non potuisset dolore absumpt⁹ creditur. ¶
Sed atrocius aliquanto euripides finit⁹ est. Ab arche
lai enĩ regis cena in macedonia domũ hospitalem repe
tens· canum morsibus laniat⁹ obijt. Crudelitas fati
tanto ingenio non debita· sicut illi excessus illustriũ
poetarũ moribꝫ et opibꝫ in dignissimi ¶ Sophocles vl
time iam senectutis cũ in certamine tragediam dimi:
sisset· ancipiti sentẽciarũ euentu diu sollicit⁹· aliquan:
do tamẽ vna sentẽcia victor causam mortis gaudiũ ha
buit. ¶ Philemonem autem vis risus immoderati
abstulit. Paratas ei fic⁹ atqꝫ in conspectu positas a
sello consumẽte puer ut illũ abigeret iclamauit Qui
tum iam comestis omnibus superuenisset ꝫ quoniam
inquit tam tardus fuisti· da nunc merũ asello. Ac ꝓ
tinus vrbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorũ ꝓ:
secut⁹· senile guttur salebris spirit⁹ grauauit. ¶ At
pindar⁹ cũ in gimnasio super gremiũ pueri quo vnice
delectabatur capite posito quieti se dedisset· non prius

decessisse cognit⁹ est quam gimnasiarcho claudere iam cum locū volēte ne quicquam excitaret. Cui quidem crediderim eadem benignitate deorū et tantū poetice facundie. et tam placidum vite finem attributū. sicut anacreunti quoqȝ quem bis statū humane vite modum supergressum dum passe vue suco tenues et exiles virū reliquias fouētem. vni⁹ graui ptinacior in aridis faucibus humor assumpsit. ¶ Jungam illos quos et ppositū et exit⁹ pares fecit. ¶ Milo crotoniates cum iterfaciēs quercū ī agro cuneis adactis fissam vidisset fret⁹ viribus accessit ad eam. insertisqȝ manibꝫ diuellere conat⁹ est. Quas arbor excussis cuneis in suam naturam reuocata compressit. cum qȝ cum tot gimnicis palmis lacerandū feris pbuit. ¶ Item polidam⁹ athleta tempestate speluncam subire coact⁹ est. Nimio et subito in cursu aque labefactata ea ac ruēte ceteris conitibus fuga periculū vitātibus solus restitit tanquā humeris suis tocius ruine molem sustētatur⁹. Sed pondere omni corpore humano pociore pressus. imbris petitam latebram demētis fati sepulchrū habuit. Possunt hi pbere documētum in vno robore membrorū vigorem mētis hebestere quasi abnuente natura vtriusqȝ boni largicionem ne supra mortalem sit felicitatem eūdem et valentissimū esse et sapientissimum.

¶ Capitulum tredecimum de cupiditate.

Erum quia excessus e uita et fortuitos et viriles quosdam eciam temerarios oracione attigi⁹ subiciam⁹ nunc estimacioni eneues et effeminatos. ut ipsa comparacione pateat quanto non solum forcior sed eciam sapiencior mortis interdū quam vite sit cupiditas. ¶ M. aquilius cū sibi gloriose exigui posset mitridati maluit turpiter seruire. Quem non aliquis merito dixerit pontico supplicio quam romano imperio digniorem. quoniam commisit ut priuatū

ob pbrium publicus rubor existeret. ¶ En. quoque car bo magne verecundie est latinis annalibus. Tercio in consulatu suo iussu pompeii in siciliam ad supplicium ductus. petit a militibus demisse et flebiliter. ut sibi alvum levare priusquam exspiraret liceret. quo miserrime lucis usu diucius frueretur. eoque moram trahens. donec caput eius sordido in loco sedentis absideretur. Ipsa verba tale flagiciu narrantis secu luctantur. nec silencio amica quia occultari non merentur. neque relacioni familiaria quia dictu fastidienda sunt. ¶ Quid brutus exiguu et in felix momentum vite quanto dedecore emit? Qui a furio quem ad eum occidendum antonius miserat. comprehensus non solum cervicem gladio subtraxit. sed eciam constancius eam prebere ammonitus ipsis his verbis iuravit ita ut vivam dabo cunctacionem o fati erumpnosam. et iurandi stolidam fidem Sed hos tu furores immoderata retinendi spiritus dulcedo subicis. sane racionis modum expugnando. que vitam diligere. mortem non timere precipit. ¶ Eadem xersen regem pro tocius asie armata iuventute quod intra .C. annos esset obitura profundere lacrimas coegisti. qui mihi specie aliena revera suam condicionem deplorasse videtur. opum magnitudine quam alciore animi sensu felicior. Quis enim mediocriter prudens mortalem se natum fleuerit.

¶ Capitulum quartumdecimum Quam exquisita custodia usi sunt quibus suspecti domestici fuerunt.

Referam nunc eos quibus aliquos suspectos habentibus exquisicior sui quesita custodia est. nec a miserrimo sed ab eo qui inter paucos felicissimus fuisse creditur. incipiam. ¶ Masinissa rex parum fidei in pectoribus hominum reponens. salutem suam custodia canum vallavit. Quo tam late patens imperium

quo tantum liberorū numerum quo deniq3 tam arta beniuolencia constricta romana amicicia si ad hec tuē da nihil canino latratu ac morsu valencius duxit. ¶ Hoc rege ī felicior alexander. cui⁹ precordia. hinc amor hinc met⁹ torserunt. Nam cū infinito ardore coniugis thebis teneretur. ad eandem ex epulis in cubiculum veniēs barbarū coniunctū notis thracijs stricto gladio iubebat anteire. Nec prius se idem lecto committebat quam a stipatoribus diligēter esset scrutat⁹. Supplicium irato deorū numine compositū. neq3 libidini neq3 timori posse imperare. Cui⁹ timori eadem et causa et finis fuit. Alexandrū. n. thebe pelicat⁹ ira mota interemit. ¶ Age dionisius siracusanorū tirannus huiusce tormēti quam longa fabula. qui duo de. xl. annorum dominacionem in hunc modū pegit. Sūmotis amicis in eorū locū ferocissimarū gencium homines et a familijs locupletū electos preualidos seruos quibus latera sua committeret sustinuit. Tonsorū q3 metu tōdere filias suas docuit. Quarū ipsarū postquam adulte etati appropinquabant. manibus ferrū non ausus committere. instituit/ut candenciū glandiū putaminibus barbam sibi et capillū adurerent. Nec securiorem maritū egit quam patrem. Duaru enī eodem tempore aristomaches siracusane et locrensis doridis matrimonijs obligat⁹ ne vtrius vnquam nisi excusse complexum pecijt. Atq3 eciam cubicularem lectū pinde quasi castra lata fossā cinxit. in quem se ligneo ponte recipiebat. cū forem cubiculi extrinsec⁹ a custodibus opertam interiorem claustro ipse diligēter obserasset.

¶ Capitulum quintūdecimū. De similitudine forme

E similitudine autem oris et tocius corporis altiore doctrina prediti subtilius disputant. eorū q3 alij ī ea sunt opinione ut existimēt illam ori

gini et contextui sanguinis respondere · nec paruū argumentū · ex ceteris animalibus trahunt que fere gignentibus similia nascuntur. Alij negant hanc esse certam nature legem · sed species mortaliū ꝑut fortuita sors concepcionis obtulit attribui · atq3 ideo plerū q3 ex speciosis deformes et ex robustis inualidus part⁹ edi.

Quoniam ista questio in ambiguo versatur · pauca inter alienos conspecte similitudinis exempla referem⁹

¶ Magno pompeio vibius ingenue stirpis et publici⁹ libertinus ita similes fuerunt ut permutato statu et pompeius in illis et illi in pompeio salutari possent. Certe quocumq3 aut vibius aut publicius accesserant ora hominū in se conuertebant · vno quoq3 speciem amplissimi ciuis ī personis mediocrib⁹ annotante. Quod quidem fortuitū ludibriū quasi hereditariū ad eū penetrauit. Nam pater quoq3 eius eousq3 menogenis coci sui similis esse visus est · ut vir et armis prepotens et ferox animo · sordidum nomen eius repellere a se nō valuerit.

¶ Eximie vero nobilitatis adolescens cornelius scipio · cū plurimis et clarissimis familie sue cognominibus habundaret in seruilem serapionis appellacionem vulgi sermone impact⁹ est · quod huisce nominis victimarij quam similis erat · neq3 illi aut morū probitas · aut respect⁹ tot imaginū quominus hac contumelia aspergeretur opitulat⁹ est.

¶ Generosissim⁹ consulat⁹ collegiū lentuli et metelli fuit. Qui ambo in scenam propter similitudinem histrionū ꝯpemodū spectati sunt · sed alter ex quodam secundarū cognomen spinteris traxit · alter · n · nepotis a moribus accepisset pamphili retiarij actoris cui simillimus esse ferebatur habuisset.

¶ At · m · messallā consularis et censori⁹ menogenis curio q3 omnibus honorib⁹ habundans barbulei ille propter oris aspectum · hic propter parem corporis motum vterq3 scenici nomen coact⁹ est recipere ·

habunde sint hec de domesticis quoniam et personis sũt excellencia et non obscura noticia celebrantur. ¶ Regi anthiaco vnus ex equalibus et ipse regie stirpis nomine artemo per quam similis fuisse traditur. quē laodice vxor anthioci interfecto viro dissimulandi sceleris gracia in lectulo perinde quasi ipsum regem egrũ collocauit. admissum qꝫ vniuersum populũ et sermōe eius et vultu consimili fefellit. crediderunt qꝫ homines ab anthioco moriente laodicen. et natos eius sibi commendari. ¶ Hibreanta autem milasenũ copiose ac qꝫ concitate facundie oratorem cimeorũ seruo stragmēta gimnasij colligēti tam similem ut germanũ fratrē tocius asie oculi assignarunt. ita liniamentis oris & omniũ membrorũ compares erant. ¶ Ille vero quē in sicilia pretoris admodum similem fuisse constat petulantis fuit animi. Proconsule enī dicēte mirari se quapropter suī tam similis esset. cũ pater suus in eam prouinciam nunquam accessisset. at meus inquit. romā accessit. ioco namqꝫ lacessitam matris sue pudiciciam inuicem suspicione in matrem eius reiecta. audacius quam virgis et securibus subiecto conueniebat vlt⁹ est

¶ Capitulum sextũdecimum de his qui infimo loco nati mendacio se clarissimis familijs inserere conati sunt.

SEd tollerabilis hec et vni tātũmō anceps temeritas. Quod sequitur impudencie genus nec ferēdum vllomodo. periculi qꝫ tum priuatim tum eciam publice late patētis ¶ Nam ut equiciũ firmo piceno monstrum veniens relatũ iam in huiusche libri superiore parte preteream. cui⁹ in amplectendo. ti. gracho patre eiudēs mendaciũ turbulento vulgi errore amplissima tribunat⁹ potestate vallatum est ¶ erophilus equarius medicus. G. mariũ septies consulẽ auũ sibi vēdicando ita se extulit. ut et colonie se veteranorũ com

plures · et municipia splēdida collegia qꝫ oīa fere patro
num adoptarit Quneciā cū iul' · cesar. G · pompeio
adolescēte in hispania oppresso populū in ortis suis ad:
misisset · ꝓximo inter colummio pene pari studio freq̄z:
cie salutatꝰ est . Quod nisi diuine cesaris vires huic
erubescēde ꝓcelle obstitissent · simile vulnꝰ · r · p · excepis
set atqꝫ in equicio acceperat Ceterum decreto eius extra
italiam relegatꝰ · postquam ille celo receptus est · in vr
bem redijt et consiliū īterficiēdi senatꝰ capere sustinuit
Quo nomine iussu patrum necatꝰ in carcere · seras ꝑ
p̄tianum ad omne moliendum scelus penas pependit .
¶ Nec diui quidem augusti et nunc terras regētis ex:
cellentissimū numē interꝑtatum ab hoc iniurie genere
extitit · qui clarissime et sanctissime sororis eius octa:
uie vtero se genitum fingere auderet · ꝓpter autem sum
mam imbecillitatē corporis ab eo cui datꝰ erat ꝑinde
atqꝫ ipsius filiū retentum subiecto ī locum suū proprio
filio diceret videlicet ut eodem tempore sanctissimi pena
tes et veri sanguinis memoria spoliarētur · et falsi sor:
dida contagione inquinarentur . Sed cū plenis impu
dencie velis ad summum audacie gradum fertur · impe
rio augusti remo publice triremis affixus est. ¶ Re
pertus est eciam qui se diceret esse · q · festorij filiū quem
ut agnosceret vxor eiꝰ nulla vi cōpelli potuit. Quid
trebellius calcha · quam asseueranter se clodiū tulit ꝯ
Et quidem dum de bonis eius contendit · incentumui:
rale iudicium adeo fauorabilis descendit · vt vix iustis
et equis sentēcijs consternacio populi vllum relinque
ret locum. In illa tamen questione neqꝫ calumpnie pe:
titoris neqꝫ violencie plebis iudicancium religio cessit
¶ Multo forcius ille qui cornelio silla · r · p · ꝓciente
in domum · G · assidionis irrupit · filiū qꝫ eius patris
penatibus expulit · vociferando nō illū sed se assidione
esse procreatum . Verum postquam a sillana violencia

cesariana equitas reduxit gubernacula · ro · imperij iu
stiore principe obtinente · r · p · in publica custodia spi:
ritum posuit. Eodem preside · r · p · in consimili
mendacio muliebris temeritas mediolani repressa est.
Siquidem cum se pro rubia quadam pinde ac falso cre
dita esset incendio perisse. Nihil ad se pertinentibus
bonis insereret · nec ei tractus eius splendidi testes · a co
hortis augusti fauor deesset. Propter inexpugnabilē
cesaris constanciam irrita nefarij ꝓpositi abijt.
Idem barbarum quendam ob eximiam similitudinem
capadocie regnum affectantem tamquam anarectes es
set · quem a · m · anthonio interemptum luce clarius
erat quamquam pene tocius orientis ciuitatum et gen
cium credula suffragacione fultum caput imperio de:
menter imminens iusto impendi supplicio coegit.

HOF-BIBLIOTHEK CARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg